

ZÖLD KÖZBESZERZÉSI FÜZETEK / 05.

Magyarország zöld közbeszerzési stratégiája 2022-2027

2022 decemberében az 1646/2022. (XII. 22.) Korm. határozattal¹ elfogadásra került **Magyarország első zöld közbeszerzési stratégiája**,² olyan eszközök és ösztönzők kialakítását előírva, melyek a zöld közbeszerzési gyakorlat kialakulását segíthetik. A stratégia rövid áttekintést ad a zöld közbeszerzések hazai helyzetéről, bemutatja azokat a nemzetközi cél-

kitűzéseket és európai uniós szakpolitikai irányokat, amelyekhez a stratégia kapcsolódik, áttekinti a hazai ágazati szakpolitikai kapcsolódásokat, illetve azon kormányzati finanszírozást adó programokat, amelyekhez adott esetben kapcsolhatók közbeszerzési intézkedések és ismerteti a konkrét intézkedési terv és a végrehajtás nyomán követését szolgáló lépéseket.

1. A ZÖLD KÖZBESZERZÉS FOGALMA A ZÖLD KÖZBESZERZÉSI STRATÉGIA ALKALMAZÁSÁBAN

A zöld közbeszerzési stratégia az Európai Bizottság a Környezetvédelmi szemléletű közbeszerzés című közleményében³ meghatározott **zöld közbeszerzés fogalmát** veszi alapul, olyan eljárásként meghatározva, „amelynek alkalmazásakor a hatóságok azoknak az áruknak, szolgáltatásoknak és munkálatoknak a beszerzését részesítik előnyben, amelyek más, azonos rendeltetésű árukhoz, szolgáltatásokhoz és munkálatokhoz képest kisebb mértékben terhelik a környezetet”. A zöld közbeszerzési stratégia ehhez

azt a kiegészítést teszi, hogy zöld közbeszerzésnek **csak azt lehet tekinteni, amikor az ajánlatkérő a közbeszerzéskor az adott árura/szolgáltatásra/építési munkára általánosan vonatkozó kötelező előírásokon túlmenően veszik figyelembe a környezeti szempontokat a közbeszerzésben**, illetve, zöld közbeszerzésként határozza meg **azt is, ha kifejezetten a közbeszerzések tekintetében érvényesül olyan kötelező szabály, amely az általánosan kötelezőnél szigorúbb környezeti követelményeket támaszt.**

¹ <https://njt.hu/jogszabaly/2022-1646-30-22>

² <https://cdn.kormany.hu/uploads/document/1/1f/1f5/1f5e3ad6d5e5c523473f12103f8d998e4e807c3d.pdf>

³ Az Európai Bizottság közleménye: Környezetvédelmi szemléletű közbeszerzés COM (2008) 400. Elérhető: <https://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0400:FIN:EN:PDF>

2. A ZÖLD KÖZBESZERZÉSI STRATÉGIA CÉLKITŰZÉSEI

Az állami szervek beszerzései európai szinten megközelítőleg a GDP 14%-át teszik ki,⁴ így e vásárlások nagyságrendje révén a beszerzések feltételrendszere jelentősen képes hozzájárulni egyes társadalmi célok eléréséhez. Ezen célok között – figyelembe véve az uniós gazdaságpolitika fő irányát is – **napjainkban kiemelten fontos a környezeti fenntarthatóság elérése a gazdaság működésében.**

A zöld közbeszerzés fontos eszköze az éghajlatváltozási, erőforrás-felhasználási, fenntartható fogyasztási és termelési környezetvédelmi célok megvalósításának, és a környezeti előnyökön túl számos más közvetlen és közvetett előnyt is hoz magával a társadalom számára.

A zöld szempontok alkalmazása a közbeszerzésekben **gazdasági előnyökkel jár** és elősegíti az államigazgatás költséghatékonyabb működését, hiszen az életciklus-költségek figyelembevételével pénz, illetve erőforrások megtakarításához is hozzájárul (pl. a vásárolt termék alacsonyabb energiafogyasztása és hosszabb élettartama révén). A zöld szempontokat figyelembe vevő beszerzésekkel **példát lehet mutatni a társadalomnak,** e szempontoknak a társadalom, illetve a gazdaság további szegmenseiben való figyelembevételére ösztönözheti az érintett szereplőket. A zöld közbeszerzési szempontok alkalmazása **hozzájárulhat különösen a körforgásos gazdasági modellre való átállás elősegítéséhez,** valamint az ipari innováció ösztönzéséhez, a „zöld” technológiák és termékek kifejlesztése és népszerűsítése útján, ezáltal ösztönözve a hazai vállalkozásokat is a versenyképességüket javító zöld technológiák és megoldások alkalmazására. A zöld közbeszerzés **javíthatja a lakosságnak nyújtott szolgáltatásokat és ezáltal az életminőséget** (például a tisztább tömegközlekedés javítja a levegőminőséget), valamint elősegítheti adott termékek és szolgáltatások minőségének javulását.

A zöld közbeszerzési stratégia általános célkitűzés-ként ezért a **zöld közbeszerzések elterjedésének segítését** határozza meg, vagyis azt, hogy az aján-

latkérők a zöld szempontokat a közbeszerzési eljárásaikban – a kötelező eseteken túl – minél szélesebb körben jelenítsék meg, tekintettel arra, hogy napjainkban kiemelten fontos a környezeti fenntarthatóság elérése a gazdaság működésében.

Ezzel összefüggésben a Stratégiában egy elérendő célszám került meghatározásra: **2027-re a zöld szempontokat tartalmazó hazai közbeszerzések számának a közbeszerzések teljes számán belül legalább a 30%-ot el kell érnie.** A stratégia végrehajtásának monitoringja során a célérték teljesülését a közbeszerzésekért felelős miniszter követi nyomon, és az időszakos felülvizsgálat keretében javaslatot tehet annak emelésére is a hátralévő időszak tekintetében. A 2027-es évre célul kitűzött százalékarány egy általános célértéknek tekintendő a közbeszerzések körében, a stratégia ugyanakkor előírja azt is, hogy egyes ágazatspecifikus előírásokban, egyes termékek, termékcsoportok vonatkozásában eltérő – magasabb, akár 100 %-os – célkitűzés érvényesülhet.

A jelenlegi helyzetet vizsgálva a hazai jogszabályi környezet a 2012. évtől kezdődően teszi lehetővé az értékelési, illetve egyéb követelményként a környezetvédelmi (zöld) és/vagy szociális szempontokat tartalmazó eljárások adatainak gyűjtését, amelyre jelenleg a hirdetményminták sajátosságai miatt csak a nemzeti eljárásrendben van lehetősége a Közbeszerzési Hatóságnak. A Hatóság rendelkezésére álló statisztikai adatok alapján 2022-ben összesen 516,4 milliárd forint összértékben 4357 db közbeszerzési eljárás került lefolytatásra az uniós értékhatárok alatt, melyből 470 db tartalmazott zöld szempontokat, értékük összesítve 61,7 milliárd forintot tett ki. A nemzeti eljárásrendben eredményesen lefolytatott 2022. évi eljárásokat vizsgálva tehát az eljárások számának 10,8%-a és az eljárások értékének 12%-a volt zöld.⁵ A Hatóság 2023. I. félévre vonatkozó statisztikai gyorsjelentése alapján⁶ a fenntartható közbeszerzések számának és értékének aránya 2023 első félévében jelentősen növekedett a nemzeti

⁴ Az Európai Bizottság által közzétett Egységes Piaci Eredménytábla alapján https://single-market-scoreboard.ec.europa.eu/business-framework-conditions/public-procurement_en

⁵ <https://www.kozbeszerzes.hu/media/documents/eves-beszamolo-2022.pdf> 140. oldal

⁶ <https://kozbeszerzes.hu/media/documents/gyorsjelent-es-2023-i-felev.pdf> 18. oldal

eljárásrenden belül az előző évek azonos időszakaihoz viszonyítva, és már a lefolytatott eljárások számának 14,5 %-a, valamint értékének 16,1%-a tartalmazott környezetvédelmi szempontot.

A Stratégiában a Miniszterelnökség Elektronikus Közbeszerzési Rendszeren (EKR) alapuló, 2019-2021. közötti adatai nem mutatnak nagyságrendi eltérést

a Hatóság által mért statisztikai adatoktól,⁷ így egyértelműen ábrázolódik a zöld közbeszerzések elterjedését segítő, és a célkitűzések elérését lehetővé tevő intézkedések szükségessége.

⁷ <https://www.kozbeszerzes.hu/statisztika/a-kozbeszerzesi-hatosag-atal-kozvetett-statisztikak/>

3. A ZÖLD KÖZBESZERZÉSI STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSÁT CÉLZÓ ESZKÖZÖK

A zöld közbeszerzések elterjesztése érdekében a zöld közbeszerzési stratégia a megvalósítás első lépcsőjeként a **szakmai előfeltételek biztosítását** írja elő, a zöld közbeszerzési eljárások eredményes

lebonyolításához szükséges készségek és képességek fejlesztését, és a jó gyakorlatok elterjesztésére irányuló támogató eszközrendszer kiépítését.

3.1. A KÖZBESZERZÉSI HATÓSÁG MINT ZÖLD KÖZBESZERZÉSI KOMPETENCIA CENTRUM

A korábbi években végzett ezirányú tevékenysége alapján a **Közbeszerzési Hatóság** a stratégia alapján a zöld közbeszerzési szempontok alkalmazásának segítése érdekében **kompetencia centrumként** folytatja fenntarthatósági tevékenységét. A stratégia ösztönzi a Közbeszerzési Hatóság által e területen elindított és már meglévő kezdeményezések folytatását, valamint a kormányzati és a Közbeszerzési Hatóságnál zajló szakmai munka összehangolt kialakítását, egységes rendszerré fejlesztését, valamint a hazai közbeszerzésekben a gyakorlati alkalmazásba közvetlenül átültethető zöldközbeszerzési megoldások kidolgozását.

A Közbeszerzési Hatóság mint zöld közbeszerzési kompetencia centrum, azon beszerzési tárgyak kapcsán, melyek zöld közbeszerzése a hazai és nemzetközi tapasztalatok alapján könnyen megvalósítható, **útmutatók** kidolgozása mellett döntött. Az útmutatók a zöld közbeszerzési stratégiának megfelelően létrehozott szakértői munkacsoportok munkáján

alapulnak, melyek elsődleges feladata a zöld közbeszerzési kritériumok alkalmazását elősegítő, egyes beszerzési tárgyakra, termékekre, termékcsoportokra vonatkozó szempontok, módszerek, valamint iránymutatások kidolgozása. E munka eredményeképpen e kiadvány megjelenéséig a következő útmutatók kerültek elfogadásra:

- **útmutató a beltéri takarítási szolgáltatások zöld közbeszerzéséhez,**⁸
- **útmutató a grafikai papírok zöld közbeszerzéséről.**⁹

A Közbeszerzési Hatóság a zöld közbeszerzési stratégia alapján is tovább üzemelteti és folyamatosan bővíti **fenntartható közbeszerzési honlapját**: <https://fenntarthato.kozbeszerzes.hu/>, melyet a jövőben zöld közbeszerzési eszköztárral egészít ki.

A zöld közbeszerzési stratégia a fentiekén túl a következő intézkedésekkel kívánja támogatni a zöld közbeszerzés elterjedését:

⁸ <https://www.kozbeszerzes.hu/kozbeszerzesek-az/magyar-jogi-hatter/a-kozbeszerzesi-hatosag-utmutatoi/a-kozbeszerzesi-hatosag-keretenben-mukodo-tanacs-utmutatoja-a-belteri-takaritasi-szolgaltatasok-zold-kozbeszerzeséhez-2023-09-25/>

⁹ <https://www.kozbeszerzes.hu/kozbeszerzesek-az/magyar-jogi-hatter/a-kozbeszerzesi-hatosag-utmutatoi/a-kozbeszerzesi-hatosag-keretenben-mukodo-tanacs-utmutatoja-a-grafikai-papirokoz-kozbeszerzeserol/>

3.2. EGYES BESZERZÉSI TÁRGYAK ESETÉBEN ZÖLD SZEMPONTOK ALKALMAZÁSÁNAK KÖTELEZŐ ELŐÍRÁSA

A zöld közbeszerzési stratégia előírja, hogy a jövőben a **zöld szempontok alkalmazásának kötelező előírására is sor kerülhet egyes beszerzési tárgyak, termékek, termékcsoporthoz való vonatkozásában**, ahol rendelkezésre áll uniós, vagy a stratégia végrehajtása során kidolgozott egyéb környezetvédelmi közbeszerzési követelmény. Ennek feltételeként azt határozza meg, hogy a módszertanok rendelkezésre álljanak, és megtörténjen annak felmérése, hogy a kötelezések az egyes beszerzési tárgyak, valamint a kötelezésekkel érintett ajánlatkérői kör tekintetében – figyelemmel a hazai közbeszerzési piac, illetve a konkrét gazdasági szegmens sajátosságaira is – milyen hatást fejtenének ki.

A zöld közbeszerzési stratégia e körben először olyan jogalkotási javaslat előkészítésére tesz javaslatot, amely – megfelelő felkészülési idő biztosításával – az ajánlatkérők meghatározott köre, elsődlegesen – azonban nem kizárólagosan – a központi közigazgatás számára írja elő zöld közbeszerzési követelmények alkalmazását, olyan meghatározott termékek és szolgáltatások esetében, amelyeknél az uniós zöld közbeszerzési követelmények rendelkezésre állnak.

3.3. A TISZTA JÁRMŰ IRÁNYELV ÉS A HAZAI ÁTÜLTETÉSÉT SZOLGÁLÓ JOGI SZABÁLYOZÁS SZERINTI MINIMÁLIS BESZERZÉSI CÉLÉRTÉKEKNEK VALÓ MEGFELELÉS NYOMON KÖVETÉSE ÉS A MEGFELELÉST ELŐSEGÍTŐ INTÉZKEDÉSEK KIDOLGOZÁSA

A zöld közbeszerzési stratégia a szakpolitikai felelős klímapolitikáért felelős miniszter feladataként határozza meg annak nyomon követését, hogy a tiszta jármű irányelvben meghatározott célértékek teljesíthetőek-e. A tiszta közúti járművek beszerzésének az alacsony kibocsátású mobilitás támogatása érdekében történő előmozdításáról szóló 397/2022.

(X. 22.) Korm. rendelet alapján a tiszta jármű beszerzések koordinálásával kapcsolatos feladatokat a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóság látja el. A járműbeszerzést végző ajánlatkérők kötelesek járműbeszerzési terveiket benyújtani a Közbeszerzési és Ellátási Főigazgatóságnak.

3.4. ÉLETCIKLUSKÖLTSÉG-SZÁMÍTÁS MINTA MÓDSZEREK KIDOLGOZÁSA EGYES BESZERZÉSI TÁRGYAK, TERMÉKEK, TERMÉKCSOPORTOK VONATKOZÁSÁBAN AZ AJÁNLATKÉRŐK SZÁMÁRA

Az Európai Bizottság által működtetett Technikai Segítségnyújtási Eszköz uniós program keretében a Miniszterelnökség sikeres pályázatot nyújtott be egy, az életciklusköltségszámítás magyarországi közbeszerzési eljárásokban való alkalmazásának előmozdítását célzó projektre. A projekt megvalósítása a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (a továbbiakban: OECD) szakmai vezetésével

és irányításával 2021 őszén megkezdődött, szoros együttműködésben a Miniszterelnökséggel. A projekt eredményeképp várható olyan **életciklus-költség számításokkal kapcsolatos módszertani útmutatók és segédletek kiadása**, melyek az életciklus-költség gyakorlati alkalmazását hivatottak megkönnyíteni, egyes, arra különösen alkalmas beszerzési tárgyak esetén.

3.5. AZ ÖKOCÍMKÉK AJÁNLATKÉRŐK ÁLTALI ALKALMAZÁSÁT ELŐSEGÍTŐ, TÁMOGATÓ ESZKÖZÖK KIDOLGOZÁSA

A zöld közbeszerzési stratégia előírja egy, **az ökocímkékre vonatkozó tudásbázis** kiépítését is, a Herman Ottó Intézet honlapján.¹⁰ A Herman Ottó Intézet feladata elkészíteni az ökocímkék megszerzésével, valamint közbeszerzési eljárásokban való

alkalmazásával kapcsolatos tájékoztatót, útmutató anyagokat, valamint az ökocímkék megszerzésével és alkalmazásával kapcsolatban előadások, illetve képzések szervezését.

3.6. FINANSZÍROZÁSI FORRÁSOK ELÉRHETŐVÉ TÉTELE A HAZAI KKV-K RÉSZÉRE A ZÖLD KÖZBESZERZÉSI KÖVETELMÉNYEKNEK TÖRTÉNŐ MEGFELELÉS, ÖKOCÍMKÉK MEGSZERZÉSE, KÖRNYEZETVÉDELMI VEZETÉSI ÉS HITELESÍTÉSI RENDSZER BEVEZETÉSE ÉRDEKÉBEN

A zöld közbeszerzési stratégia célul tűzi ki, hogy az iparfejlesztési források körében céltudatosan olyan, **a zöld közbeszerzésre való felkészülést segítő források** legyenek elérhetőek, amelyek felhasználhatóak kifejezetten valamely közzétett zöld közbeszerzési

kritériumnak történő megfelelés, ökocímke megszerzése, illetve környezetvédelmi vezetési rendszerek, különösen pedig az EMAS környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer bevezetése céljára.

¹⁰ <http://www.hermanottointezet.hu/>

3.7. ZÖLD KÖZBESZERZÉSI SZAKMAI KAPACITÁSOK ERŐSÍTÉSE. AJÁNLATKÉRŐ SZERVEZETEK BESZERZÉSI SZERVEZETÉNEK FEJLESZTÉSE, AJÁNLATKÉRŐI ZÖLD KÖZBESZERZÉSI STRATÉGIÁK KIALAKÍTÁSÁNAK TÁMOGATÁSA; FELELŐS AKKREDITÁLT KÖZBESZERZÉSI SZAKTANÁCSADÓK, AJÁNLATKÉRŐ ÉS AJÁNLATTEVŐ SZERVEZETEK KÖZBESZERZÉSI SZAKEMBER ÁLLOMÁNYÁNAK KÉPZÉSE

A zöld közbeszerzési stratégia előíranyozza valamennyi érintett számára olyan **tematikus képzések szervezését, a hatékony információcsere biztosítását és**

a jó gyakorlatok megosztását, melyek segíthetik a zöld közbeszerzések elterjedését a hazai gyakorlatban.

IMPRESSZUM

Közbeszerzési Hatóság

1026 Budapest, Riadó u. 5.; Pf. 166.; kapcsolat@kt.hu; 06-1-882-8500

Felelős kiadó:

Dr. Kovács László elnök

Felelős szerkesztő:

Dr. Havas-Kovács Gabriella főosztályvezető, Fenntarthatóság és Nemzetközi Kapcsolatok Főosztálya

A kiadvány grafikai megvalósításáért felelős:

Classmate Studio Kft.

A kézirat lezárva:

2023. szeptember 11.

Közbeszerzési Hatóság
Fenntartható Magyarországért Program